

[Aksel Larsen.]

betyde — jeg er her ganske enig med det ærede medlem hr. Steen — at man principielt træffer den beslutning, at så skal statens egen skibsfart på Grønland afvikles, så bliver der ikke bygget flere Grønlandsskibe for staten, og de to eksisterende, „Disko“ og „Umanak“, kan vel ikke fortsætte i al evighed.

Jeg har ikke de nødvendige tal og har ikke kunnet sætte mig tilstrækkeligt ind i dem, men som det fremgår af ministerens redegørelse, foreligger der heller ikke tilstrækkelige tal hertil, og jeg kan ikke ved sammenligning afgøre, hvad der vil være den forretningsmæssigt klogeste disposition, i hvert fald på kortere sigt: om staten bygger dette skib eller forlader sig på at chartre et privat skib. Der er alt for mange ukendte faktorer, men jeg kan jo sige mig selv jævnt fornuftigt, at hvis staten ikke har sine skibe, som kan tage en væsentlig del af den besejling på Grønland, der nu skal gennemføres ikke for et kort åremål, men for et længere åremål, vil staten være henvist til de fragtrater og andre betingelser, der efterhånden vil kunne diktéres af de private skibsrederier, og det skulle jeg tro ville blive en højst uheldig tilstand, og det ville omstyrte de rentabilitetsberegninger, som man fra visse sider i denne debat opererer med.

Således som forholdene i og for Grønland er og med det ansvar, Danmark og den danske stat har for Grønland, er det rimeligt og nødvendigt, at den kgl. grønlandske handel selv driver skibsfarten, gør sine egne erfaringer, har sit eget personale i denne meget vanskelige fart, og her kan man ikke klare sig med blot at henvise til, at kaptajner på private rederiers skibe jo også vil få erfaring.

Må jeg i øvrigt have lov til at sige, at det kan ikke undgå at virke noget påfaldende for en anden én, at i mange, mange år har besejlingen af Grønland i alt væsentligt — bortset fra rene undtagelsestilfælde — været overladt til den grønlandske handel og dennes skibe. Nu er der forretning, øjner man, og så kommer private skibsredere og siger: for at kunne udnytte denne forretning planlægger vi at bygge nye ishavsskibe, og så formener vi staten ret

til at bygge dem. Det kan man ikke bøje sig for.

Skal vi ikke prøve at komme ned på jorden eller ned i de hjemlige farvande. Man skal aldrig sige ned på jorden, det er farligt, for det rejser spørgsmålet om grundskyld, og det ved jeg ikke hvorledes den ærede fore spørger vil klare. Hvis man af principielle grunde nægter staten ret til at eje og drive sine egne skibe, hvad angår farten mellem Danmark og Grønland, så må man vel, så principfast som man pludselig er blevet, bede staten holde op med at bygge Store-Bæltsskibe og lignende skibe og sige, at det kunne private skibsredere sikkert klare langt, langt bedre.

Man må ikke overse, at her ligger en forpligtelse; ligesom der ligger en forpligtelse for staten til at sørge for den væsentlige forbindelse mellem landsdelene i det egentlige Danmark, ligger der en forpligtelse for staten til at sørge for, at farten på Grønland kan opretholdes. Der ligger samtidig en stor forretningsmæssig interesse i — ved at eje egne skibe og ved at eje en ikke alt for ubetydelig flåde af Grønlandsskibe — at kunne være sikker på at øve en regulerende indflydelse på, hvad det koster at besejle Grønland. Jeg siger det ikke for at være onskabsfuld, det ligger langt fra mig, men jeg gentager: hvis staten hører op med at besejle Grønland med egne skibe, vil der i hvert fald ligge et meget stort incitament for den private skibsfart til at sætte taksterne i vejret, når den først har fået et monopol.

Man taler om at få sagen i udvalg eller få foretaget yderligere undersøgelser. Ja, hvis den højtærede minister mener at kunne gå med til dette, skal jeg ikke modsætte mig det. Det ville sikkert, dels fordi det er gjort til et principspørgsmål, og dels fordi det drejer sig om en stor bevilling, være ønskeligt, om vi fik yderligere oplysninger her i folketinget eller her til folketinget, end vi har fået; men jeg vil være meget betænkelig, hvis udvalgsnedsættelse eller yderligere undersøgelser skulle bevirke nogen som helst væsentlig forsinkelse af bygningen af Grønlandsskibet. Der er jeg igen enig med det ærede medlem hr. Steen. Jeg tror, alt taget i betragtning, at det bør bygges nu, og at man ikke skal forsinke denne sag.